

Quina mandra, la democràcia

«Si cedim i pensem que per una pandèmia cal restar-nos drets, estem perduts»

"Les etiquetes donen molt poca informació". Així cloïa Olga Tubau la seva entrevista al FAQs de TV3. L'advocada de Teresa Laplana i Josep Lluís Trapero desmuntava d'aquesta manera el tòpic que a un jutge se'l consideri "progressista" o conservador". La lletrada venia a dir quan es tracta d'analitzar fets, l'etiqueta prefixada pot despistar. Sent una persona compromesa amb què es jutgin conductes i no persones, és totalment comprensible.

"Les etiquetes donen molt poca informació". Un aforisme que es podria convertir en lema del moment polític i social que vivim. Tenim partits "independentistes" que ara mateix tenen altres prioritats (no dic que sigui bo o dolent), se'ns ha demanat que les institucions siguin "neutrals" quan volen dir que "no pensin de determinada manera". Tenim el president del govern espanyol dient que això és un toc de queda però que no és un toc de queda perquè no és exactament un toc de queda i que a veure si els mitjans ajuden a fer-ho entendre. Poseu vosaltres l'exemple que més us plagui.

Una etiqueta hauria de sintetitzar una realitat. Potser el problema és que les nostres realitats estan volant pels aires. O que tenim molt mals etiquetadors.

Parlant d'etiquetes. Hem sentit per activa i per passiva que la democràcia espanyola (i per tant la catalana) és homologable i consolidada. Resulta estrany que en una democràcia un govern pugui patir perquè un metge el critiqui. Un govern funciona, precisament perquè algú el fiscalitza i funciona, també, perquè està segur del què fa. A veure, que jo ho entenc, alguns voldrien un "Joc de cartes" però amb metges i polítics. Seria divertit.

Apunt personal al marge: com a fill de metge i infermera de la sanitat pública no em sorprèn gens la manera d'expressar-se d'Oriol Mitjà. L'he vista en els meus pares tota la vida. El seu objectiu era ajudar a trenar un sistema sanitari que tractés amb les millors condicions els pacients ("Metges de persones" no de malalties, segons els aprenentatges del doctor Jordi Gol i Gurina). En l'assoliment d'aquest objectiu les friccions, baralles i discussions amb els gestors sanitaris, els "de dalt", han estat constants. Però potser no tan publicidades. Que l'objectiu concret de metges i científics no coincideixi plenament amb els dels polítics és habitual i diria que fins i tot i sa. Cadascú que faci la seva feina.

El problema és que som un país que no sap discutir i on tot esdevé personal. Som febles perquè quan algú ataca una convicció personal, pensem que ens ataca a nosaltres. I això, en política, té un efecte retorn tenebrós: tractar la població sentimentalment. "Si no em feu cas, tot anirà malament i us haurem de castigar". "Feu-ho per la gent gran". Hem confós simplificar el missatge amb simplificar la capacitat cognitiva de la gent. O, com deia Lluïa Ramis en un article a La Vanguardia: "Apel·lar a les emocions és propi de gestions ineficaces".

El govern espanyol ha aprovat un estat d'alarma que, "ben tramitat", hauria de permetre allargar-lo 6 mesos si és necessari. Estat d'alarma (l'etiqueta sencera) vol dir que els executius poden restar drets a la població sense haver de rendir comptes als altres poders. Perquè passar pel jutge és feixuc en un moment de pandèmia.

Sí, jo sóc dels que en algun moment ha exclamat indignat: "Vaja, ara un jutge decidirà per sobre dels metges!". Però és que la democràcia ja ho té això. És molt pesada: hi opina tothom. La democràcia ja ho té això: És lenta perquè passar més d'un filtre, és garantista. En tot cas, caldria alleugerir i facilitar els camins comunicatius entre aquests filtres. O millorar el sistema judicial. Perquè si cedim i pensem que per una pandèmia cal restar-nos drets, estem perduts.

Quan comences a renunciar, la següent claudicació et sembla més lleu. Fins i tot justificable, normal, passable, que no t'afecta tant en el dia a dia. De continuar així acabarem tenint un país ple de prejudicis i etiquetes que, en realitat, ens donaran molt poca informació.